

Стефанія Марко

ОТЕЦЬ КИРИЛО СЕЛЕЦЬКИЙ – ЗАСНОВНИК ПЕРШИХ АКТИВНИХ ЧЕРНЕЧИХ ЗГРОМАДЖЕНЬ В УГКЦ

На основі архівних даних представлено історію заснування Слугою Божим о. Кирилом Селецьким двох жіночих релігійних згромаджень активного типу: Згромадження сестер-служебниць та Згромадження сестер св. Йосифа Обручника Пречистої Діви Марії. Також розглянуто погляди о. Селецького на чернече покликання та його служіння новим згромадженням як духовного батька.

Ключові слова: засновник, чернече згромадження, духовне батьківство.

Засновники богопосвячених спільнот причиняються до відродження пережиття повноти Євангелія, до неустанного процесу розвитку Церкви. Вони творці відновлюючої візії Церкви, реалізують християнську парадигму. Засновники нічого нового не створюють; здійснюють лиш те, через що Церква завжди живе, завжди є новою; відтворюють життя початків; уподібнюють сучасну їм Церкву до початкової ситуації близькості Господа¹. Засновники не тільки лікують зло чи запобігають йому, але перш за все мають на меті відродження позитивних вартостей². Другий Ватиканський собор пригадає богопосвяченим особам обов'язок вірності духові їхнього засновника, його євангельському вченню та прикладу святості життя³.

Тут буде розглянуто історію заснування Згромадження сестер-служебниць Пречистої Діви Марії (1892) та Згромадження сестер св. Йосифа Обручника Пречистої Діви Марії (далі ОПДМ) (1898) Слугою Божим о. Кирилом Селецьким, священником УГКЦ Перемишльської єпархії. Цією темою

¹ Piotr Liszka. *Charyzmat życia zakonnego*. Warszawa – Wrocław 2002, с. 111.

² Fabio Ciardi. *Los fundadores hombres del Espiritu. Para una teologia del charisma de fundador*. Madrid 1983, с. 209-210.

³ II Ватиканський собор. Догматична конституція про Церкву «Світло народів», 45; Павло VI. *Evangelica Testificatio*, 11.

частково займався вже о. Теодор Вергун, автор першої біографії о. Кирила, згадуючи про заснування чернечих згромаджень, але при цьому не ставив за основну мету описати особу о. Кирила як їх засновника. Владика Андрій Сапеляк у публікації «Отець-прелат Кирило Селецький – засновник монаших Згромаджень», опираючись на біографічні дані, подані о. Теодором Вергуном, та на деякі опубліковані статті о. Кирила, описує його візію чернечого служіння в Церкві.

Моє дослідження представляє ґрунтовніший підхід до цієї теми та опиратиметься на рукописи, листи о. Кирила Селецького, віднайдені в архівах, які вказують на заснування ним чернечих згромаджень; зокрема: документи Перемишльської греко-католицької єпархії кінця XIX – поч. XX ст., що знаходяться в Перемишльському державному архіві (Польща); документи Митрополичого ординаріату у Львові цього ж періоду, що знаходяться в ЦДДА у Львові; листи із родинного архіву Дзялинських та Замоїських із Бібліотеки Курніцької (Польща); рукописи перших хронік ОПДМ). Тобто це дослідження оперте на джерельних даних: кореспонденції о. Селецького з митрополитами та єпископами про заснування згромаджень, його звітах щодо життя та праці черниць, а також на спогадах сестер про о. Кирила як їхнього засновника. У цій розвідці буде розглянуто причини та процес заснування двох чернечих згромаджень, погляди о. Селецького на роль та завдання чернецтва, а також уперше буде звернено увагу на дар духовного батьківства, який о. Кирило розвинув у собі в процесі душпастирської опіки над новоствореними згромадженнями.

Кирило Селецький народився 29 квітня 1835 р. у Підбужі Дрогобицького повіту, в родині місцевого вчителя Михайла. Рід Селецьких належав до давніх шляхетських родів Самбірщини. Мати Кирила, Іванна, з дому Павликівських, була донькою королівського ловчого Литви. Після закінчення гімназії в Самборі Кирило навчався у Львівській духовній семінарії, та після третього року навчання перевівся до Перемишльської семінарії. У 1859-1862 рр. він працював катехитом у Дрогобицькій гімназії. Добре володів польською, латинською, німецькою та французькою мовами. Після одруження з Емілією Івасівкою, донькою священика, він прийняв єрейські свячення 8 січня 1860 р. з рук єп. Григорія Яхимовича в Перемишлі⁴.

У родині Кирила й Емілії народилося дві доньки: Олена і Марія. Та після шести років спільного життя померла його дружина о. Кирила,

⁴ *Селецький Кирило* (рукопис) // Archiwum Państwowe w Przemyślu, Archiwum Biskupstwa Greckokatolickiego (далі: APP ABGK), Suplement 181, с. 25.

а ще через два роки – старша донька. У вихованні молодшої дитини та в домашній праці Селецькому допомагала його рідна сестра Леонтія.

24 травня 1862 р. о. Кирило отримав перше призначення сотрудника парафії у Старій Солі. У пізніших роках він душпастирював у різних парафіях Перемишльської єпархії: Біличу Горішнім (Старосамбірський д-т), Мілкові (Олешицький д-т), Вороблику Королівським (Сяноцький д-т), Яворові, Корениці (Ярославський д-т)⁵, де відзначився як ревний душпастир, що дбав про красу храмів та богослужіння, вів катехитичні заняття, засновував братства тверезості, позичкові каси, був ініціатором створення та одним із перших активних членів товариства «Просвіта».

Зважаючи на потребу підручників для народного шкільництва, Селецький у 1868 р., за фінансової підтримки графині Целестини Дзялинської (з роду Замойських), видав читанку для народу під назвою «Своя хата», в наступному році він уперше опублікував народною мовою катехизм для дітей,⁶ беручи за основу катехизм єзуїта о. Йосифа Дегарбе та пристосовуючи його до традиції Східної Церкви. Згодом він видав ще низку морально-повчальних книг, а також публікував свої статті в газетах «Християнський голос», «Руслан» та християнських часописах, таких як «Посланик», «Душпастир», «Богословській Вєстник», «Книжечка місійна». Графиня Анна Потоцька, оцінюючи публікації о. К. Селецького, писала, що «його барвні дотепні оповідання для найпростіших зрозумілі і для освічених займаючі».⁷

19 червня 1874 р. Селецький отримав призначення пароха в с. Жужіль та с. Цеблів Белзького деканату, де душпастирював до останніх днів життя. Від 1900 р. його призначили белзьким деканом та головою церковного суду Перемишльської єпархії, а також він виконував обов'язки цензора книг релігійного змісту в Перемишльській єпархії. У листопаді 1906 р. був призначений радником єпископської консисторії⁸.

Засновник Згромадження сестер-служебниць ПДМ

У 1892 р. засновано Згромадження сестер-служебниць Пречистої Діви Марії (далі – ПДМ) – перше активне жіноче згромадження в Українській Греко-Католицькій Церкві. До цього часу в її лоні існував лише Василіянський

⁵ Там само.

⁶ *List ks. Cyryla Sieleckiego do Celestyny Działyńskiej z 22 września 1869 r.* (рукопис) // Biblioteka Kórnicka (далі: ВК), 7353 к, 504 р, v.

⁷ Anna Potocka. *Mój pamiętnik*. Warszawa 1973, с. 185.

⁸ Див.: Богдан Прах. *Духовенство Перемиської єпархії та Апостольської адміністрації Лемківщини*, т. 2. Львів 2015, с. 380.

чин. Розвинене чернече життя в Римо-Католицькій Церкві стало зразком і захоотою до віднови східного монашества. Римський Апостольський престол у порозумінні з австрійським урядом, керівництвом василіян та езуїтів накреслили основні засади реформи Василіянського чину в 1882 р. Ця реформа, хоч на початку викликала багато контрверсій, піднесла активність і динамізм не тільки василіян, але і всієї Греко-Католицької Церкви в Галичині⁹. Після реформи отці-василіяни займалися душпастирською працею. Сестри-василіянки вели школи для дівчат із заможніших родин. До василіянського чину не приймали дівчат, які не могли внести посагу та не мали відповідної освіти. Самі ж сестри були досить добре освіченими та дбали про дисципліну і виховання в християнському дусі.

Із 1873 р. о. Кирило Селецький виконував обов'язки капелана сестер-василіянок в Яворові, його донька закінчила гімназію, яку провадили ці сестри. Він усвідомлював значення жіночого чернецтва в житті Церкви та потребу його відродження. Його вражала занедбаність бідних українських дітей, тому він бачив потребу заснування жіночого чернечого згромадження, яке б зайнялося вихованням дітей, подібно як вели в цей час цю справу латинські згромадження. До цього його спонукали кілька причин.

На той час в австрійській Галичині не було жодної української захоронки, чи дитячого садочка. Отець Теодор Вергун, вихованець о. Кирила та перший автор його біографії, описує спогади о. Селецького про те, як жужельська дідичка Юлія Ковнацька ділилася з ним своїм досвідом з-перед кількох літ щодо заснування дому латинських сестер-служебниць у Жужелі. Її стараннями ці сестри були запрошені до праці, заснували свій дім у селі, яке налічувало кілька родин римо-католицького обряду та понад півтори тисячі греко-католиків. Сестри розпочали жертовно провадити захоронку для місцевих дітей, однак селяни греко-католики, призвичаєні до свого обряду, не хотіли віддавати дітей під їхню опіку. Тож сестри «не потрапили зблизитись до місцевого населення і здобути у нього симпатії на терену праці»¹⁰.

Другим мотивом заснування активного чернечого згромадження був сам факт існування покликань до чернечого життя серед парафіянок о. Кирила, про що пише о. Теодор Вергун: «о. Селецький видів в них покликання до монашого життя, але куди їх післати [...] до сс. Василіянок трудно було дістатись, та яку корисну працю можуть там вести дівчата без вищої освіти?»¹¹.

Отець Кирило Селецький цінував підтримку нечисельних осіб, які поділяли його наміри із заснування жіночого згромадження. У листі

⁹ Włodzimierz Osadczy. *Kościół i Cerkiew na wspólnej c.* 230. *drodze*. Lublin 1999,

¹⁰ Теодор Вергун. Отець Кирило Селецький // *Богословія* 52 (1988) 131-196, с. 153.

¹¹ Там само.

до перемишльського владыки Йосафата Коциловського від 23 квітня 1914 р. він писав: «Покойний о. Щепковській¹² провінціаль Іезуїтовь і ректорь новіціату реформованихь Василіянь вь Добромилю як же часто говоривь до подписаного же Русини только тогда возжіють, накопи воскреснуть у них женскіи згромадження релігійни»¹³.

У травні 1891 р. о. Кирило організував місію на своїй парафії в Жужелі, на яку були запрошені священики з Товариства св. апостола Павла, серед яких були й отці-василіяни. Під час місій кілька парафіянок о. Кирила виявили наміри вступити до монастиря. Їхню справу о. Кирило представляє одному з місіонерів, о. Єремії Ломницькому, з яким був споріднений¹⁴. Отець Єремія розділив наміри о. Кирила, а також визнав, що найкращу особу для заснування нового згромадження вбачає в самому парохіві, і при цьому обіцяв йому свою допомогу¹⁵. Відразу після закінчення місій о. К. Селецький та о. Є. Ломницький поїхали в Добромиль на зустріч з єзуїтом о. Каспером Щепковським, щоб обговорити потребу заснування нового греко-католицького згромадження¹⁶.

Василіянин о. Юліан Дацій, приятель о. Єремії, згадує в історичному нарисі про монастир отців-василіян у Кристинополі, що необхідність заснування нового жіночого згромадження в Греко-Католицькій Церкві о. Єремія вбачав уже від 1890 р., як і те, що о. Каспер Щепковський радив йому не брати на себе цієї справи, з огляду на становище василіян у тогочасному суспільстві: «Руська суспільність дивиться на василіян як на поміст, через який єзуїти мають перевести русинів у польський і латинський табір, зовсім із такими опередженнями стрінули би ся руські служебниці, як то така інституція була ділом василіян»¹⁷. Отець Щепковський вважав, що заснуванням греко-католицького активного згромадження має зайнятись «священник світський, наскрізь Божий чоловік, котрий має добру репутацією і між духовенством, і між руською інтелігенцією»¹⁸.

¹² Каспер Щепковський, ТІ (1823-1899) від 1888 р. часто відвідував дім реформованих отців-василіян у Кристинополі, де також частим гостем був о. Кирило Селецький.

¹³ Лист о. Кирила Селецького до ординаріяту в Перемишлі з 23 квітня 1914 р. (рукопис) // АРР АВГК 5140, с. 435-436.

¹⁴ Хресним батьком о. Єремії Ломницького був о. Микола Івасівка із села Більчого, він же був батьком Емілії Івасівки, дружини о. Кирила Селецького.

¹⁵ Теодор Вергун. Отець Кирило Селецький, с. 154.

¹⁶ С. Лукань. Біографія, виписки з архівних фондів до історії заснування ордену сс. Служебниць XIX ст. (рукопис) // Центральний державний історичний архів у Львові (далі: ЦДІАЛ), ф. 364, оп. 1, спр. 61, с. 12.

¹⁷ Хронікарські матеріали до історії монастиря оо. Василіян у Кристинополі / зібрав о. Ю. Д., ЧСВВ. Лаврів 1937 (рукопис) // ЦДІАЛ, ф. 684, оп. 1, спр. 3067 б, с. 44.

¹⁸ Там само.

На загальних зборах членів Товариства св. апостола Павла, яке відбулося 10 березня 1892 р. в монастирі св. Онуфрія у Львові, о. К. Селецький представив справу заснування нового жіночого згромадження, яке мало би займатися веденням захоронок¹⁹.

Отець Кирило діяв у порозумінні з місцевим єпископом Юліаном Пелешем, детально звітуючи про всі справи та консультуючись із ним, і без його благословення нічого самовільно не чинив. За згодою владики збудував для сестер перший дім, придбав земельну ділянку для господарських робіт. У листі до нього отець писав:

...маю честь заявити, же набувмь на власность домъ, городъ и около 1½ морга грунту, що все готовъ ю, на колиби та спасительна інституція увѣйшла въ житіе на вѣчну власность реченимъ служебницямъ одступити. Реставрація і адаптація реченого дому вже майже на оконъченю, – радбимъ въ первой половинѣ серпня новіціятъ одчинити. Прошу про тоє умильно, щоби Всесвѣтліший Ординаріятъ все нужне предпринявъ въ порозумѣню зъ Високимъ ц. к. Правительствомъ, щоби се для Церкви, для держави і для нашего народа такъ хосенне дѣло чимъ скорше въ жите введено було.²⁰

Владика не давав згоди переписати цей дім на згромадження, не маючи певності у розвитку спільноти, тому тривалий час будинок був оформлений як власність о. Кирила²¹.

Отець Селецький сформував денний порядок: молитви, конференції та праці для молодих черниць; служив для них Літургію, сповідав²². Окрім того він переклав українською мовою правила латинських сестер-служебниць, пристосувавши їх до східної традиції, та переслав на затвердження галицькому митрополитові Сильвестру Сембратовичу²³. Цей рукопис правил, написаний о. Кирилом, знаходиться у Львівському державному історичному архіві²⁴ разом із рукописом з підписом та печаткою митрополита Сильвестра Сембратовича від 6 травня 1892 р.²⁵: на основі рукопису о. Кирила працівники митрополичої курії робили поправки в кон-

¹⁹ *Справозданє загального зібранія членів Товариства св. Ап. Павла // Душпастир VI / 7 (Львовь 1892) 159.*

²⁰ *Лист о. К. Селецького до перемиського ординаріату з 12 липня 1892 р. (рукопис) // АРР АВГК, 3687, с. 543-544.*

²¹ *Відповідь владики Юліана Пелеша на лист о. К. Селецького з 12 липня 1892 р. (рукопис) // АРР АВГК, 3687, с. 545.*

²² Атанасій Г. Великий. *Нарис історії Згромадження сс. Служебниць ПНДМ.* Рим 1968, с. 48-49.

²³ Теодор Вергун. *Отець Кирило Селецький*, с. 155.

²⁴ Див.: К. Селецький. *Устави і правила монастиря сестер Служебниць Пречистої Діви Марії* (рукопис) // ЦДІАЛ, ф. 358, оп. 2, спр. 405, с. 144-175.

²⁵ Там само, с. 143.

ституціях згромадження. Про те, що автором перших правил був саме о. Кирило, свідчить і його пізніший лист до митрополита Андрея Шептицького від червня 1906 р. про вдосконалення тексту правил сестер-служебниць:

...предкладаю требуєміє правила для сс. Служебниць Пр ДМ. При сей роботъ користавъ не багато зъ первѣстныхъ «правиль» уложенихъ мною на основѣ устави Служебницъ rit. lat., а затвердженихъ Всесвѣтлѣшимъ Митрополитимъ ординаріатомъ подъ днемъ 6 мая 1892, Ч. 452 – дальше зъ ціннихъ замѣтокъ, замѣщенихъ в Архирейскомъ посланію до сс. Служебницъ подъ днемъ 3 цвѣтня 1906 р. и зѣ власныхъ спостережень, які починивъ будучи въ безнастанномъ зношенію зъ основаною мною институцією.²⁶

27 серпня 1892 р. сім вихованок о. Кирила разом із с. Йосафатою Гордашевською, яка до того часу проходила формацію в латинських сестер-феліціанок у Львові й прийняла облечини у василіяньському монастирі св. Онуфрія, розпочали спільне життя в жужельському домі.

Головною ціллю згромадження було провадження захоронок для дітей. Перша захоронка, якою опікувалися греко-католицькі черниці, була відкрита старанням о. Кирила на його парафії у с. Жужіль 1893 р.²⁷ Бачачи потребу в підручниках та матеріалах для праці з дітьми для вихователів, о. Селецький присвятив цьому кілька своїх статей та книжок.

До розвитку новоствореного згромадження долучалось духовенство та вірні з цілої галицької митрополії. Отець Кирило на сторінках львівського «Душпастиря» знайомив вірних із життям нового чернечого згромадження²⁸, а також систематично подавав фінансові звіти про використання внесків на розвиток Згромадження сестер-служебниць. Ці звіти були також друковані на сторінках «Вісника Перемиської єпархії».

У 1894 р. о. К. Селецький повідомив Апостольську столицю про засноване ним Згромадження сестер-служебниць ПДМ. Апостольська столиця прийняла це до відома та листом від 19 липня 1894 р. через Конгрегацію поширення віри подякувала отцю за його працю, поручивши опіку над згромадженням Львівському руському архипастиреві²⁹. Засновник не вимагав від кандидаток так званого «віна» для вступу до згромадження, тому значне число дівчат рік за роком вступало до спільноти сестер. Це нововведення

²⁶ Лист о. Кирила Селецького до митрополичого ординаріату з 25 червня 1906 р. (рукопис) // ЦДІАЛ, ф. 408, оп. 1, спр. 501, с. 1.

²⁷ Теодор Вергун. Отець Кирило Селецький, с. 160.

²⁸ Кирило Селецький. Допис // *Душпастир* VI/8 (Львів 1892) 183-184; Кирило Селецький. До історії заснування новіціату Служебниць Пречистої Дьви Марії в Жужели // *Душпастир* VI/16 (Львів 1892) 367-370.

²⁹ Теодор Вергун. Отець Кирило Селецький, с. 165.

змушувало черниць жити з праці своїх рук, навіть найматися на платні роботи разом з іншими, що в певних монаших колах зустрічало негативну оцінку. Однак саме це нововведення відкрило двері посвяти в чернечій спільноті багатьом українським дівчатам із бідних сімей та стало для сестер нагодою перебувати в постійному, безперервному контакті із селянами, служити їм за приклад у праці та впливати на них духовно³⁰. Селецький хотів, аби служебниці жили в звичайних будинках, в яких мала б міститися каплиця, захоронка для дітей та окремі кімнати для сестер-вихователюк. Згромадження мало відкривати свої доми в різних місцевостях, щоби займатися виховною працею в захоронках і передавати дітям християнські основи життя.

Нове згромадження досить швидко розвивалось і потребувало відповідного формаційного дому. Тому о. Кирило збудував у Кристинополі³¹ новіціят, де формацією черниць займалися отці-василіяни. До того часу один із кристинопільських отців раз на тиждень приїжджав до Жужеля провадити конференцію для сестер. У липні 1894 р. на прохання о. Кирила перемишльський владика Юліан Пелеш дав дозвіл на посвячення каплиці в кристинопільському домі. У цьому ж році стараннями отця був відкритий дім Згромадження в Самолусах³². У 1896 р. згромадження вже налічувало 54 сестри, враховуючи новичок, та шість домів: у Кристинополі, Жужелі, Тернополі, Самолусах, Циганах, Монастирську.

15 травня 1896 р. митрополичий ординаріат іменував о. Кирила Селецького прокуратором сестер-служебниць у всіх трьох єпархіях – Львівській, Перемишльській і Станіславській. У цьому ж часі отці-василіяни цілковито відійшли від духовного проводу над згромадженням через непорозуміння із Селецьким щодо проводу нового згромадження. Отцю Селецькому робили закиди, що він не монах і з цієї «рації» не може втручатися у справи чернечого згромадження. Отець Кирило, виконуючи обов'язки пароха на двох парафіях та белзького декана, не мав змоги поєднувати всіх зобов'язань, довірених йому церковною владою, та вести духовний провід усіх сестер-служебниць, які на той час уже стали досить численною спільнотою. Тому, зваживши всі обставини та добро молодого згромадження, він 15 травня 1896 р. подав лист до митрополичого ординаріату, в якому висловив намір скласти обов'язки прокуратора, однак не отримав на це дозволу. 3 травня 1897 р. він удруге звернувся листовно

³⁰ Андрій Сапеляк. *Отець прелат Кирило Селецький – засновник монаших згромаджень*. Львів 2004, с. 35.

³¹ Тепер Червоноград.

³² Теодор Вергун. *Отець Кирило Селецький*, с. 165-166.

до митрополичого ординаріату, заявляючи, що змушений скласти уряд прокуратора сестер-служебниць.³³

2 березня 1897 р. львівський митрополит Сильвестр Сембратович видав розпорядження про передачу новоствореного Згромадження сестер-служебниць ПДМ у підпорядкування протоігуменові монастиря Чину св. Василя Великого³⁴.

Листом від 26 лютого 1898 р. митрополичий ординаріат звільнив о. К. Селецького з відповідальності прокуратора згромадження, після чого о. Кирило передав усі справи, що стосувалися Згромадження сестер-служебниць, які до того часу особисто провадив, його комісарові, василіянинові о. Є. Ломницькому³⁵.

Відхід від створеного згромадження Селецький пережив болюче. Він виплекав у своїй парафії покликання до чернечого життя, перші членкині Згромадження, крім с. Йосафати Гордашевської, були дітьми, яких він особисто виплекав, яких хрестив, навчав катехизму, сповідав, голосив їм слово Боже. Саме ті дівчата у травні 1891 р. в Жужелі запитали місіонерів: «А коли б так яка бідна дівчина хотіла служити Богові, то для неї немає місця?»³⁶, змусивши пароха і місіонерів серйозно поставитися до заснування нового згромадження. Отож о. Кирило зродив у їхніх душах покликання до посвяти Богові, вбачав потребу заснувати нове згромадження та, у співпраці з отцями-василіянами, зумів це зробити. Він полагоджував особисто всі документаційні справи щодо створення згромадження: повідомляв місцевого єпископа про дівчат, охочих посвятитися Богові, стався про дозвіл на будову дому для них, встановлення каплиці та захоронки в домі згромадження, уклав розпорядок дня тощо; також і про такі матеріальні справи, як пошук коштів на будову дому та захоронки, придбання поля, одягу для сестер і т. д. Він також уклав перші правила для згромадження, давав сестрам духовні науки, лекції катехизму, сповідав. Усі ці факти свідчать про те, що саме о. Селецький був засновником цього чернечого згромадження. Для добра заснованої ним спільноти він і прийняв рішення про відхід від справ згромадження. Після цього під впливом отців-василіян сестри-служебниці дещо змінили свою харизму, і відтоді о. Селецький почав говорити про них не як про згромадження, якого він «є основателем, або яке оснував», як це робив до того часу,

³³ Теодор Вергун. Отець Кирило Селецький, с. 172.

³⁴ *Розпорядження (ч. 236) митрополичого греко-католицького ординаріату протоігуменові монастиря чину св. Василя про передачу в їхнє підпорядкування сестер служебниць Діви Марії (1897) // ЦДІАЛ, ф. 684, оп. 1, спр. 3308, с. 1.*

³⁵ Атанасій Г. Великий. *Нарис історії*, с. 100.

³⁶ Там само, с.16.

а як про «інституцію, котрою давъ ему первий починъ»³⁷. Отець відчував біль, відходячи від спільноти, бо вклав у неї свої духовні і матеріальні надбання, а тепер був від неї відлучений. До кінця життя Селецький підтримував духовний зв'язок із сестрами-служебницями через листи, приватні зустрічі, але без доручення від митрополита не втручався до жодних справ згромадження.

Заснування Згромадження св. Йосифа ОПДМ

Намагаючись утамувати біль після відходу від проводу сестер-служебниць, о. Селецький у 1897 р. виїхав до Італії, щоб у товаристві синів о. Джованні Боско в їхньому матірньому домі в Турині помолитися та зміцнитись духовно. Владика Андрій Сапеляк, описуючи побут отця в салезіянській спільноті, зазначає: «о. Селецький довідався, що й о. Боско мав великі перешкоди, навіть переслідування, як засновник свого Згромадження, від своїх-таки церковних властей, від яких залежав єпархіяльний священник і які не поділяли його великих планів і починів»³⁸. Відкривши для себе особисто постать о. Боско, його терпіння при заснуванні салезіянської спільноти, о. Селецький заспокоївся, розуміючи, що труднощі й несправедливість, яких він зазнав, мають своє місце в Божих планах. На основі власного досвіду та досвіду о. Джованні Селецький написав таке свідчення:

Кожна інституція, хоч би й найспасительніша, щоби опертись на твердих основах, мусить спершу побороти різного роду перепони. А також її засновники є наражені на гоніння, бо до життя і правди веде тільки дорога хреста. Ці перепони бувають тим більш докучливі, коли вони походять від людей впрочім чесних, від своїх правдивих християн.³⁹

Повернувшись із Турина, о. Кирило знову зустрічається з типовими викликами, проте розв'язує їх, уповаючи на Бога, а не на власні сили. Шістдесятитрилітній священник, із виснаженим організмом, обтяжений душпастирськими обов'язками, не мав наміру та можливостей закладати нове згромадження, але дівчата-парафіянки, охочі служити Богові, зголошувалися до нього. Отець радив їм звертатися до отців-василіян, які вели провід сестер-служебниць. Однак ні до сестер-василіянок, ні до служебниць їх не приймали з тої ж типової причини: бракувало «віна» та освіти. У 1890-х роках для вступу до василіянок вимагалось придане від 1500

³⁷ Лист о. Кирила Селецького до митрополита Андрія Шептицького (рукопис без дати) // ЦДІАЛ, ф. 358, оп. 2, спр. 266, с. 98.

³⁸ Андрій Сапеляк. *Отець-прелат Кирило Селецький*, с. 47.

³⁹ Кирило Селецький. *Отець Іоан Боско. Його життя і діяльність*. Львів 1992, с. 91.

до 3000 гульденів⁴⁰. Отець Єремія Ломницький після усунення о. Селецького встановляє у Згромадженні служебниць стартову мінімальну суму віна від 600 ринських гульденів, або 1200 корон⁴¹. Тобто донька звичайного селянина, якій вдалось би знайти добре оплачувану роботу в місті, виключно для приготування цього віна, без урахування коштів на харчування та прожиття, для вступу до служебниць мала би працювати щонайменше 5 років, а до василіянок – значно довше⁴². Отець Кирило вболівав за тими, які мали добрі наміри служити Богові, але через вимоги, пов'язані з високими фінансовими внесками, не могли цього вчинити. У листі до митрополита Андрея Шептицького від 3 квітня 1907 р., обговорюючи проблему внесення коштів для вступу до сестер-служебниць, він писав:

Поставлено яко ответне условіе принятія до згромадження: отвѣтне вѣно і гроші на виправу, – а вжеж всего того при звѣсной нуждѣ нашего простолюдина на покладѣ нема. Рад би батько доконьче свою доньку въ законѣ мати, а вжежъ и благочестива доня до життя законного преся, а ту и шелюга у батька въ карманѣ не ма, такъ продавъ нивку, а чи пожичивъ гроші на лихву у жида, – ось и початокъ його матеріальной руины.⁴³

У цьому ж листі отець подавав свою пропозицію щодо розв'язання проблеми: «Се уважаю грѣхомъ. Най кандидатка принесе розумъ и сердце, жаріюче любовю Христа и охоче потрудиться для спасенія душ людских – се стане за всѣ марне тисячи, чи сотни, які внесла би до згромадження»⁴⁴. При цьому о. Селецький не виключав внесення добровільних пожертв для згромадження, часто навіть заохочував до цього своїх вірних: бачив, однак, «здорову межу» між жертвою, яка впливала зі спроможностей людини, і вимогою внесення віна.

Для кандидаток, що бажали розпочати чернече життя, він придбав дім у дочірній парафії в с. Цеблів, склав для них розпорядок дня, давав науки, відкрив захоронку, яку вони провадили.

⁴⁰ Атанасій Г. Великий. *Нарис історії*, с. 11.

⁴¹ Приймаючи кандидаток до сестер-служебниць, о. К. Селецький не вимагав жодного віна, приймав лише добровільні пожертви від кандидаток, якщо батьки мали можливість та бажання їх внести.

⁴² У1892 р. 1 австро-угорська корона відповідала 0,3 г золота, 1200 корон – 360 г золота; у 1898 р. у Львові жінка за один трудодень отримувала 55 грейцарів (1 руський гульден = 2 корони = 100 грейцарів). Див.: Stanisław Hozzowski. *Ceny we Lwowie w latach 1701-1914*. Lwów 1934, с. 144, табл. 86.

⁴³ Лист о. Кирила Селецького до митрополита А. Шептицького з 3 квітня 1907 р. (рукопис) // ЦДІАЛ, ф. 408, оп. 1, спр. 501, с. 3.

⁴⁴ Там само.

У 1899-1901 рр. о. Селецький вислав цеблівських дівчат на навчання до школи жіночого господарства, яку провадила Ядвіга Замойська з роду Дзялинських у Кузніцах біля Закопаного, щоби вони здобули фахові знання в різних ділянках господарської праці та ознайомилися з основами ведення захоронки⁴⁵. Програма навчання в школі складалася з молитви, духовних вправ, лекцій та практичних занять. Вихованки, з огляду на правила навчального закладу, «практикували чернечий стиль життя». Тоді засновник планував, з допомогою своїх учениць, відкрити в Галичині подібну «школу жіночого господарства»⁴⁶. Та в пізніших роках, коли сестри-служебниці залишають доми на парафіях о. Кирила в Жужелі й Цеблові, а також в інших місцевостях, він надав перевагу саме виховній праці в захоронках і в цьому напрямку спрямував діяльність другого створеного ним згромадження, щоби прищеплювати в дитячих серцях основи християнського життя. Отець Селецький вважав, що краще віддавати дітей під опіку сестер, які щиро посвячуються праці з дітьми, тоді як звичайні вихователі часто працюють заради зиску: «наемникъ яко наемникъ есть»⁴⁷.

Похилий вік засновника, брак віри та сильного стрижня серед черниць, а також тотожна із сестрами-служебницями харизма були спонукою до поєднання нового згромадження зі Згромадженням сестер-служебниць. Найбільший вплив на це поєднання мали отці-василіяни, які вказували на вік отця, а також на факт, що сестри-служебниці ще не отримали остаточного потвердження від церковної влади, і радили йому не засновувати нового згромадження. У 1905-1906 рр. мала місце невдала спроба поєднання цеблівських сестер із сестрами-служебницями⁴⁸, після чого в 1908 р. Згромадження сестер св. Йосифа ОПДМ змушене було заново розпочинати своє існування.

Усі справи щодо заснування нового згромадження отець узгоджував із галицьким митрополитом Андреем Шептицьким та перемишльським ординарієм Костянтином Чеховичем, діючи за їхньою згодою та вказівками.

У листі до митрополита Андрея в липні 1909 р. о. Кирило пише:

На філії въ Жужелю проживає въ окремомъ домѣ 4 дівчатъ, котри въ молитвѣ и въ працѣ дни життя свого опроваджують, часто

⁴⁵ Natalia Stefania Marko. *Charyzmat i życie ss. Św. Józefa ONMP obrzǳdu bizantyjsko-ukraińskiego*. Wrocław 2011, s. 35

⁴⁶ *List Sieleckiego Cyryla, księdza do Jadwigi Zamojskiej z 1900 r.* (рукопис) // ВК, 7675 k.118.

⁴⁷ К. Селецький. Школа жита VI – Захоронка для малихъ дѣтей // *Посланникъ* 22 (Перемишль 1904 1-2) 2.

⁴⁸ *Лист в справі приєднання дівчат з товариства в Цеблові до сестер-служебниць – Protokoł podawczy na rok 1905, № 881* (рукопис) // АРРАВГК, 8155; *Листи в справі приєднання цеблівських законниць до сестер служебниць – Protokoł podawczy na rok 1906* (рукопис) // АРРАВГК, 8155, № 566, 673, 696, 4731, 4919, 5232.

до св. сповѣди и Причастію св. приступають. Поведеніє сего товариства єсть вельми взорцеве, то не уважавъ за умѣстне ставити имъ які то перепоны относительно такого ихъ чернечого життя. Працюють въ поли и въ огородѣ и въ мѣсцевой молочарнѣ. Се выстарчає на ихъ удержаніє. Вже рокъ спольно мешкають и не наскучило имъ ся такое житіє, жадна не заявила охоту полишити добровольно дому, въ котромъ все вельми по просту уладжене, тож о якихто витребенькахъ и думати годѣ.

До рукъ ихъ попала ся розводка о. Садовського: «Чернече житія въ студитской Лаврѣ въ Скниловѣ». Они забажали на такой самъ способъ житіє свое уладнати. Непокоють мя безнастанно, щоби щото рішучого зъ ними зроби́ти.

Що же Ваше Преосвященство на тое? Безъ Котрого вѣдомости, волѣ и апробаты ничъ не предпрійму. Прошу о ласкавый отвѣтъ, якъ Преосвященный задивляються на сю справу? Посля моеї не мірдайнрой гадки така ось женьска студитска Лавра єсть у насъ необходимо потребна. – Зауважати такожъ мушу, же си дѣвчата въ своимъ часѣ просили о принятіє до сс. Служебницъ, лишъ по причинѣ, же не мали уставомъ приписаныхъ свойствъ, то вжежъ водказано ихъ прошеню. Они захоронились до дому Цебловского.⁴⁹

Відповіді митрополита на цей лист не збереглося. Та фактом є те, що Селецький не був засновником монастиря сестер-студиток, ідею створення яких подавав митрополитові та які через кілька років були засновані стараннями митрополита.

У грудні цього ж року Селецький пише лист до перемишльського владика Костянтина Чеховича:

Въ Цебловѣ при тамошной дочерной церквѣ завязало ся релігійне товариство дѣвчатъ, котре працею рукъ своихъ роздобуває собѣ удержане... въ часъ дня, особенно рано и вечеромъ прославляють Бога молитвами и піснями похвальними, часто сповѣдають и причащаются... речени дѣвчата не приймають до Конгрегаціи сс. Служебницъ, понеже не мають ни вѣна отвѣтного ни грошей на выправу, необходимо потребныхъ, только мають щиру волю трудомъ рукъ своїхъ хлѣбъ насущный собѣ роздобувати... приневоленный бувъ подписаний заопікуватися ними....

Що благовольтъ Ваше Преосвященство приняти до вѣдомости. Заразомъ прошу о благословенство и окруженіє вселаскавою опікою сеѣ институціи.⁵⁰

⁴⁹ Лист о. К. Селецького до митрополита А. Шептицького з 15 липня 1909 р. (рукопис) // ЦДІАЛ, ф. 358, оп. 2, спр. 266, с. 96-97.

⁵⁰ Лист о. К. Селецького до владика Костянтина Чеховича з 27 грудня 1909 р. (рукопис) // АРР АВГК, 5133, с. 486-488.

У відповідь на цей лист владика дав благословення спільноті дівчат, які вели життя як черниці, про що особисто знав із канонічної візитації 1905 року, заохочував їх до зростання в християнських чеснотах, однак «існування релігійного товариства не міг прийняти до урядової відомості»⁵¹.

Число кандидаток до чернечого життя збільшувалось. Їх о. Кирило приймав особисто. У перших хроніках Згромадження св. Йосифа ОПДМ сестри пишуть, що засновник часто відвідував їхній дім, цікавився їхнім життям. Сестри жили досить убого, вели аскетичний спосіб життя, строго дотримувалися церковного посту. До такого способу життя заохочував їх сам о. Кирило, вважаючи убогість необхідною умовою чернечого життя⁵². При відвідинах дому сестер він провадив спільне читання Святого Письма, давав урок катехизму, раз на тиждень давав науку на тему богопосвяченого життя⁵³. Основним джерелом та проводом у чернечому житті для сестер була публікація о. Кирила «Як уладжене має бути жите доброї законниць», видана в Жовкві 1908 р. за благословенням митрополита Андрея Шептицького. Писав цю книжку о. Селецький за книгою італійського священика Карла Андреа Бассо, пароха з Треззо, «Досконала монахиня»⁵⁴, на основі якої провадив конференції сестрам.

15 грудня 1910 р. були підписані статuti Товариства св. Йосифа Обручника в Цеблові. Власне в цьому часі о. Селецький віддає своїх вихованок під покровительство св. Йосифа. Церковна влада приймає ці статuti 10 січня 1911 р. Товариство мало організувати сиротинці для дівчат, вести школи домашнього господарства, провадити захоронки та садочки для дітей, розповсюджувати релігійну літературу, допомагати вбогим дівчатам у працевлаштуванні⁵⁵.

За дозволом перемишльського ординарія Костянтина Чеховича 19 березня 1911 р. у Згромадженні сестер св. Йосифа, яке вже тепер офіційно функціонувало як релігійне товариство, відбулись перші облечини. У 1912 р. о. Селецький помістив у «Християнському голосі» оголошення про Товариство св. Йосифа Обручника в Цеблові, членкині якого жили за євангельськими радами, та звернувся до духовенства й вірних з проханням фінансово підтримати новостворене товариство⁵⁶. З листів отця до владики

⁵¹ Пор.: Відповідь владика К. Чеховича на лист о. Кирила з грудня 1909 р. (рукопис) // АРР АВГК, 5133, с. 590; Теодор Вергун. Отець Кирило Селецький, с. 186.

⁵² О. Кирило Селецький. *Як уладжене має бути жите доброї законниць*. Жовква 1908, с. 19.

⁵³ Natalia Stefania Marko. *Charyzmat i życie*, с. 31.

⁵⁴ Carlo Andrea Basso. *La monaca perfetta*. Venetia: Pezzana, Nicolò 1674.

⁵⁵ Natalia Stefania Marko. *Charyzmat i życie*, с. 45.

⁵⁶ К. Селецький. Оголошення // *Християнський голос* 1 (Львів 1912) 4.

Костянтина Чеховича вже пізніше дізнаємося, що о. Селецький не отримав жодної фінансової допомоги від духовенства архієпархії та єпархії⁵⁷.

Засновник щорічно подавав звіт про життя та діяльність Товариства св. Йосифа місцевому ординарієві. У листах характеризував духовне життя і діяльність сестер, а також звертав увагу на мету заснування їхнього товариства – запобігання деморалізації суспільства.

У 1913 р. був відкритий новий дім товариства в Остап'ю, при якому сестри вели захоронку для місцевих дітей⁵⁸. У цьому ж році стараннями отця в Цеблові було збудовано другий новий дім для йосифіток. У березні 1914 р. Селецький звернувся до єпископського ординаріату з проханням поблагословити престол у каплиці цього дому:

Для товариства св. Йосифа Обручника в Цебловѣ построено просторый домъ «працѣ і молитвы» зъ твердого матеріалу. Построено ту такожъ каплицю и уладжено Престоль подѣ Покровомъ Пречистой Дѣви Маріи. Подписаний просить о дозволѣ поблагословлення того жъ престола яко Богослужебного – заразомъ о надѣлене тогожъ престола антиминомъ.⁵⁹

У квітні 1914 р. о. Кирило звітував, що в Цеблові є два будинки, в яких проживає 16 сестер, які, крім захоронки, провадять сиротинець, займаються різноманітними господарськими працями, а тому самостійно утримують себе. У цьому ж листі він пише: «ежедневно зголошують ся ту дѣвчата зъ цілого краю и просять о принятіе, лишъ задля недостатку фондовъ годѣ удовлетворити ихъ прошеню»⁶⁰.

У травні цього ж року був освячений новозбудований дім сестер у Цеблові та каплиця на честь Покрови Пресвятої Богородиці⁶¹.

18 серпня 1916 р. о. Кирило звернувся до перемишльського ординаріату з проханням надати дозвіл на служіння Літургії в каплиці сестер в Цеблові в будні дні, мотивуючи це своє прохання старшим віком і хворобою, одночасно він просив дозволу на зберігання св. Євхаристії в дарохранильниці:

⁵⁷ Лист о. К. Селецького до владыки Константина Чеховича з 29 жовтня 1912 р. (рукопис) // АРР АВГК, 5476, с. 331; Лист о. Кирила Селецького до перемишльського ординаріату з 18 серпня 1916 р., ч. 107 (рукопис) // АРР АВГК, 5427, с. 325.

⁵⁸ Теодор Вергун. Отець Кирило Селецький, с.187.

⁵⁹ Лист о. К. Селецького до владыки Константина Чеховича з 18 березня 1914р., ч. 91 (рукопис) // АРР, 142 АВГК, 5427, с. 329-330.

⁶⁰ Лист о. К. Селецького до владыки Константина Чеховича з 23 квітня 1914 р. (рукопис) // АРР АВГК, 5140, с. 437-438.

⁶¹ Прохання о. К. Селецького з 21 березня про дозвіл на благословення каплиці в домі Товариства св. Йосифа в Цеблові та позволення Літургодіяння, № 2356 (рукопис) // АРР АВГК, 8164, с. 337; Прошення о. К. Селецького з 20 квітня до № 2356/14 в справі дозволу правити Службу Божу в каплиці сестер Товариства св. Йосифа Обручника, № 2868 (рукопис) // АРР АВГК, 8164, с. 410.

Підписаний править ежедневно богослужене. Сталося, же перед трема лѣтами, коли студень доходила до вельми високої степені, водморозивъ подписаний палець, в обохъ рукахъ, котре водморожене ежерочно водновляеся. Ту вже жадни средства не помагають. Подписаний создавъ въ Цебловѣ домъ для товариства св. Йосифа... въ томъ дому построивъ невелику каплицю і заосмотривъ туюже пецомъ, щоби въ часѣ великихъ морозовъ удовлетворити бажаню серця свого і в огрітой каплицѣ водправити Службу Божу... Маю сотрудника, котрий мене въ всѣхъ занятіяхъ радо заступае. По причинѣ наведенихъ обставинъ надіе ся подписаний, же Всесвітліша Консисторія дозволить... хотя въ буденни дні въ реченой каплицѣ Службу Божу правити.

Приведеніи ту обставини най послужать заразомъ за отвѣтъ въ находячой ся тамъ дарохранительниці Найсвятіші Дари захоронити, щоби гадка на присутнього въ тайнѣ св. Євхаристіи Спасителя була имъ мовто принукою до праведного і благочестивого життя.⁶²

Від цього часу отець переважно перебував у Цеблові, де в каплиці сестер служив Літургію в будні дні. У цьому домі отець мав свою окрему келію, в якій після хвороби 28 квітня 1918 р. помер.

Дар духовного батьківства – основна причина заснування чернечих спільнот

Отець Кирило Селецький як добрий душпастир і засновник чернечих згромаджень відзначився великим даром духовного батьківства. Цей дар відкрили «його духовні діти», виявляючи йому побажання посвятити своє життя Богові в чернецтві. Отець відсилав дівчат до отців-василіян, вважаючи себе недостойним займатись чернечими справами та керуючись при цьому простими мотивами: хай монахи займаються справами чернечих покликань. Василіяни, зі свого боку, радили кандидаткам вирішувати цю справу зі своїм парохом. Дівчата знову зверталися до о. Кирила. Ця довіра, постійне звертання парафіянок та виявлення своїх прагнень отцеві була ознакою довіри та визнання саме його дару духовного батьківства. Новий виклик щодо заснування другого згромадження був несподіванкою для о. Селецького, який не мав ані жодних намірів засновувати друге згромадження, ані жодних визначених цілей щодо його майбутнього, але знав, що має супроводжувати своїх духовних доньок у їхньому покликанні.

Отець Кирило був основним рушієм заснування обох згромаджень – сестер-служебниць та сестер св. Йосифа. У той час, коли управа сестер-ва-

⁶² Лист о. Кирила Селецького до перемиського ординаріату з 18 серпня 1916 р., ч. 107 (рукопис) // АРР АВГК, 5427, с. 324-326.

силіянок, а згодом і сестри-служебниці відмовлялися прийняти до монастиря охочих дівчат, о. Селецький, як він сам пише до владики Чеховича, «приневолений був заопікуватися ними»⁶³, внаслідок чого постало Згромадження сестер св. Йосифа. Таким чином, опікуючись тими, які бажали посвятити цілковито своє життя Богові в чернечому житті, о. Кирило стає засновником двох чернечих згромаджень.

Отримавши згоду церковної влади для заснування згромаджень, о. Кирило скеровує діяльність обох згромаджень на виховну працю, враховуючи проблеми тогочасних парафій та потребу розвивати духовне життя.

Як духовний батько та засновник цих згромаджень, о. Кирило мав дар: дивлячись на охочих вступити до згромадження, він уміло визначав, чи особа надається до чернечого життя та чи втримається на цій дорозі, і ці його характеристики щодо кандидаток до вступу переважно справджувалися. Тому отець сам приймав кандидаток, яких вважав покликаними.

У хроніці Згромадження св. Йосифа, як також у спогадах перших його членкинь, збереглися слова, якими отець завжди звертався до сестер: «діти, котрі мені Бог дав»⁶⁴. Тих, які в очах тогочасних чернечих провідників вважалися непридатними до чернечого життя, Селецький приймав як «дітей, дарованих йому Богом», та духовно і матеріально опікувався ними, дбав про їхнє навчання, заступався за вихованок перед директором школи в Кузніцах, коли та похвалювала їхні навички до фізичної праці, але критично оцінювала їхній інтелектуальний рівень⁶⁵. Отець цінував кожну особу з добрим наміром посвятити в чернече життя, вишколював своїх вихованок, а в листі до владики Костянтина Чеховича від лютого 1902 р. з пошаною та похвалою називає їх «талановтими дівчатами»⁶⁶. Як добрий «майстер людських душ», він міг бачити в людині її потенціал, розвивати його та втішатися його розвитком.

Отець цінував дар свого духовного батьківства і, як дізнаємося з його листа до митрополита Андрія від квітня 1907 р., цей дар був для нього найціннішим:

Есьмъ священникомъ. Въ послѣднихъ часахъ багато титулами мя почтено.
Одкровенно кажу, же наймиліший титулъ для мене есть, коли парохіянинъ

⁶³ Лист о. К. Селецького до владики Константина Чеховича з 27 грудня 1909 р. (рукопис) // АРР АВГК, 5133, с. 487.

⁶⁴ Анна Матвійчина. Хроніка Згромадження сестер св. Йосифа ОПДМ з 1917 р. (рукопис) // Головний Архів Згромадження сестер святого Йосифа (далі: ГАЗССЙО), с. 95.

⁶⁵ List Sieleckiego Cyryla, księdza do Jadwigi Zamojskiej z 25 lutego 1900 r. (рукопис) // ВК, 7652 к. 137 r – 139 v.

⁶⁶ Лист о. К. Селецького до владики Константина Чеховича з 14 лютого 1902 р. (рукопис) // АРР АВГК, 4052, с. 26.

скаже: «отче духовний», або тільки «отче». В томь титулѣ заключае ся чимъ я єсьмъ для душъ паствѣ моеї повѣренихъ, а чимъ они для мене мають бути.⁶⁷

Через любов до своїх духовних дітей о. Кирило отримав дар духовного батьківства, який, своєю чергою, збільшував цю любов. Її він називав своїм «капіталом». Подаючи звіт про розвиток сестер-служебниць ще в 1897 р., отець писав про себе:

Єсмь убогий парохъ сельській. Не посьдаю нѣ сель, нѣ фольварковъ, только посьдаю превеликий капіталъ въ серцю моимъ, а тимъ капіталомъ єсть горяча любовь моего народа и сильна вѣра въ Провидѣння Боже, котре видимо опѣкує ся тою справою и є упасти не дасть, котра то вѣра по причинѣ преключеній послѣднихъ часовъ єще больше въ менѣ скрѣпила ся.⁶⁸

Заснувавши Згромадження св. Йосифа на схилі своїх літ, отець опікується сестрами, незважаючи на висновок лікаря від травня 1913 р.: «через хворобу нездатний до виконання будь-якої душпастирської послуги»⁶⁹. Його любов була більшою за його хворобу і давала силу діяти до останніх днів життя. Він був свідомий своєї немочі, як також того, що є простим знаряддям у Божих руках, покликаним до праці для розвитку Церкви.

Із хроніки, написаної йосифіткою с. Анною Матвійчиною, читаємо багато теплих спогадів про отця Кирила, які свідчать про його велику любов до спільноти сестер, турботу про них, а також про його емоційне заангажування в їхнє життя. Під час Першої світової війни, живучи на плебанії в Жужелі, о. Кирило навіть серед пострілів вирушив до дому черниць, щоб відвідати сестер. На їхнє питання, з турботою та докором, чому пустився в далеку дорогу в такий небезпечний час, відповідав: «Діти мої, яких мені Бог дав, іду до вас побачити, як вам живеться»⁷⁰.

Він був священиком, який добре знав своїх парафіян, допомагав убогим родинам, навчив черниць, згромадження яких заснував, турбуватися про багатодітні потребуючі сім'ї, особливо про осиротілих дітей, як обов'язкове завдання доручав їм ведення захоронки, до якої в деяких місцевостях приходили всі діти зі села.

⁶⁷ Лист о. Кирила Селецького до митрополита А. Шептицького з 3 квітня 1907 р. (рукопис) // ЦДІАЛ, ф. 408, оп. 1, спр. 501, с. 2.

⁶⁸ К. Селецькій. Баянс розвитку сестер Служебниць // *Душпастир* 5 (Львів 1897) 110-113, с. 113.

⁶⁹ D. Jakocki. *Opinia lekarska z dnia 21 maja 1913 r.* – L 25750 (рукопис) // ЦДІАЛ, ф. 146, оп. 38, спр. 82, с. 8.

⁷⁰ Анна Матвійчина. *Хроніка Згромадження сестер св. Йосифа ОПДМ з 1917 р.* (рукопис) // ГАЗССІО, с. 96.

Отець Кирило Селецький вважав чернече життя джерелом розвитку Церкви. Чернечі доми були для нього місцем духовної віднови. Під час різних закордонних поїздок Селецький цікавився життям та працею чернечих спільнот, відвідував їхні доми, порівнював працю та знайомив з нею українського читача через статті, публіковані в тогочасних церковних часописах «Душпастир», «Посланник», «Руслан». Таким чином він вказував землякам на можливості розвитку активної праці чернецтва в Церкві як свідчення її живучості.

Після повернення з прощі до Святої Землі у вересні 1906 р. о. Селецький опублікував серію статей-спогадів з цієї подорожі, в яких описував працю черниць у Палестині⁷¹. В Єрусалимі при церкві «Оце чоловік» паломники відвідали жіночий монастир Богородиці із Сіону, при якому черниці вели жіночу школу та гостинно приймали паломників⁷². Після особистого спілкування з сестрами отець писав:

Они дѣйсно вступили въ слѣди свого божественного учителя и житем бездоганнимъ, благородними прикметами сердца, дѣлами милосердіа и любовію ближнього приєднали собѣ не то у християнъ, але і у турковъ велику почесть, и ихъ звать тут ангелами хранителями въ людськомъ тѣлѣ. Ихъ то дѣяльности нехибно завдячує свѣтъ, що межі турками щезає слѣпа ненависть до гавра, якъ они в погордѣ називають християнъ. Черезъ весь час перебування въ Іерусалимѣ турки чемно водносилися до насъ. Се нехибно ихъ заслуга!⁷³

Селецький зазначає, що практикуючих християн Господь обдаровує своєю благодаттю, яка відкриває людину на Його любов та радикально змінює погляд на цінності життя, часто обдаровує покликанням цілковитої посвяти в чернецтві. Тільки практикуючий християнин розуміє вартість молитви та цінність чернечого покликання⁷⁴. Отець навчав «дітей, котрих йому Бог дав», що кожна черниця, одягаючи чернечий одяг, має пам'ятати про те, що не сам одяг чинить її черницею, а життя в Дусі Божому⁷⁵.

⁷¹ Отець Кирило Селецький подав тринадцять серій статей-спогадів з паломництва під назвою «Записки зь паломництва до св. Земль водбутого въ мѣсяци вересню 1906 р.», які були опубліковані в «Посланнику» від жовтня 1906 р. до травня 1907 р. У цих спогадах він представляє різні чернечі чини і згромадження та їхню працю.

⁷² К. Селецькій. *Записки зь паломництва до св. Земль водбутого въ мѣсяци вересню 1906 р.* – XII // *Посланникъ* 8 (Перемишль 1907 2-3) 2.

⁷³ Там само, с. 3.

⁷⁴ К. Селецькій. *Стежки Господни // Посланникъ* 19 (Перемишль 1902 3-5) 4-5.

⁷⁵ К. Селецькій. *Як уладжене має бути житє доброи законницъ*, с. 6-7.

Висновок

У статті представлено харизматичну постать о. Кирила Селецького (1835-1918), ревного священника, який жив Євангелієм, втілював його у своє життя і через це став засновником двох перших активних чернечих згромаджень в УГКЦ. Отець був упевнений, що розвиток Церкви і народу залежить від відродження жіночого чернецтва. Відкритий на дар духовного батьківства, він зродив покликання до богопосвяченого життя серед багатьох своїх парафіянок і спрямував діяльність заснованих ним згромаджень на виховну діяльність, зокрема на провадження християнських захоронок. Черниць заснованих згромаджень о. Кирило називав «дітьми, котрих йому Бог дав». Приймаючи до згромадження, враховував покликання та добрі наміри кандидаток, засуджував тогочасні вимоги внесення «віна», учив черниць жити з праці власних рук, строго дотримуватися церковних постів, практикувати убогий спосіб життя, що сприяло розвиткові спільнот і плідній діяльності Церкви.

Stephaniya Marko

FATHER CYRIL SELETSKY, THE FOUNDER OF THE FIRST ACTIVE RELIGIOUS CONGREGATIONS IN THE UKRAINIAN GREEK CATHOLIC CHURCH

Based on archive sources the article presents the history of the foundation of two women's religious Congregations by the Servant of God, Fr. Cyril Seletsky: the Congregation of the Sisters Servants of Mary Immaculate and that of the Sisters of St. Joseph (CSSJB). The author also considers Fr. Seletsky's views on the religious vocation and his ministry to these new congregations as a spiritual father.

Keywords: founder, religious congregation, spiritual fatherhood.